

HRVATSKI ZAVOD ZA POLJOPRIVREDNU
SAVJETODAVNU SLUŽBU

SVINJOGOJSTVO

UZGOJ PRASADI

Uzgoj sisajuće prasadi od presudne je važnosti jer je to jedna od najkritičnijih, a ekonomski gledano i najvažnijih faza u proizvodnji svinja.

Propusti učinjeni u ovoj fazi kasnije se "skupo plaćaju".

10 PRAVILA ZA ISPRAVNO POSTUPANJE TIJEKOM PRASENJA I U DOJNOM RAZDOBLJU

1. Tijekom prasenja svako prase treba prihvatiti, očistiti od sluzi, skratiti mu pupčanu vrpcu na 5 cm i dezinficirati, odsjeći mu zube te prase odmah staviti pod grijalicu i osušiti

Zašto grijanje?

Novooprasena prasad nema vlastitu termoregulaciju i termoizolaciju. Treba osigurati temperaturu u biozoni prasadi od 32-34 °C. Termoregulacijski mehanizam počinje sustavno funkcionirati od 12-tog dana života. Stoga je i najkritičnije razdoblje u uzgoju prasadi tijekom prasenja i u prvih nekoliko dana nakon prasenja. Poznato je da oko 80 % ukupnih gubitaka nastaje upravo u tom razdoblju.

Prasad koja se pothladi za više od 2 stupnja ispod tjelesne temperature od 39,5°C pati od hipoglikemije, postaje avitalna, slabije sisa, oslabljenog je imuniteta, sporo se oporavlja, ugiba ili pak postaje tzv. "škart" prasad.

2. Valja obratiti pažnju na tijek prasenja i ponašanje krmače te poduzeti odgovarajuće postupke u slučaju zastoja

Ako dođe do zastoja tijekom prasenja, odnosno ako prođe više od 30 minuta između poroda dvaju prasaca, a krmača ima trudove, uputno je provjeriti prohodnost porođajnog kanala (sterilnom rukavicom ili dezinficiranom rukom opipati što se događa u porođajnom kanalu, a kasnije po završetku prasenja, kada krmača izbací posteljicu, u grlić maternice umetnuti pjenušavu tabletu odgovarajućeg antibiotika da bi se spriječile eventualne infekcije).

Ako dođe do zastoja, a krmača ima slabe trudove ili su oni prestali, valja izazvati trudove primjenom injekcije hormona Oxitocina intramuskularno. Uputno je oprasenoj i osušenoj prasadi omogućiti sisanje iako prasenje još nije završilo jer sisanje izaziva povećano lučenje hormona Oxitocina, što povoljno djeluje na ubrzavanje tijeka prasenja, ali to vrijedi samo za krmače koje nisu nemirne.

U krmača koje se brže prase obično je manje problema s MMA sindromom (Mastitis, Metritis, Agalaktija, odnosno upale mliječne žlijezde, upale maternice i izostanak ili nedovoljno lučenje mlijeka) i manje je mrtvooprasene prasadi.

3. Tek oprasenim praščićima treba omogućiti da što prije posisaju prvo mlijeko krmače (kolostrum ili mljezivo).

Iz kolostruma praščići dobivaju antitijela i stječu tzv. pasivni imunitet, odnosno otpornost na nepoželjne utjecaje okoline, a količina antitijela u kolostrumu ubrzano se smanjuje (početkom prasenja kolostrum sadrži najviše antitijela, a već nakon 6 sati upola manje) isto se tako smanjuje i sposobnost sluznice tankog crijeva novooprasene prasadi za usvajanja antitijela iz kolostruma.

4. Nakon završetka prasenja treba ukloniti posteljicu.

5. Od prvog dana prascima treba osigurati pitku vodu.

Pogrešno je mišljenje da prasad na sisi ne pije vodu. Ako postoji pitka voda, prasad prije počne uzimati ponuđenu dohranu predstarter. Ako jede predstarter, prase mora piti vodu.

6. Prvih dana života prascima se odsijecaju repovi.

7. Prva tri dana treba kontrolirati tjelesnu temperaturu krmače.

Tjelesna temperatura viša od 39,5°C upozorava na upalni proces i potrebna je odgovarajuća terapija.

8. Drugi ili treći dan života obvezatno prascima treba dati preparate željeza zajedno s koktelom vitamina A, D₃ i E.

U krmačinu mlijeku nema dovoljno željeza niti vitamina. Injekcijom željeza i vitamina A, D₃ i E sprečava se pojava anemije (slabokrvnosti), a vitaminski koktel omogućava otpornost sluznica probavnog trakta te povezuje željezo i omogućava njegovo usvajanje i bolje iskorištenje u organizmu.

9. Sedmog dana života prascima treba ponuditi male količine predstartera u posebnoj hranilici.

Hranilicu treba održavati čistom, a predstarter redovito svježe dodavati. Konzumiranje predstartera tijekom dojnog razdoblja povoljno djeluje na razvoj enzimatskog sustava odnosno priprema organizam praseta na probavu hrane poslije odbića.

PREDSTARTER KUPUJTE JER DOVOLJNO KVALITETAN ZASIGURNO NE MOŽETE PROIZVESTI SAMI NA SVOM GOSPODARSTVU !!!

Predstarter je zamjenica za mlijeko krmače i mora zadovoljiti sve hranidbene potrebe sisajuće prasadi, biti prilagođen njihovom probavnom sustavu i biti ukusan da bi ga prasad rado jela. Predstarter za prasad mora imati najmanje 22 % sirovih proteina i metaboličke energije 14 MJ/kg.

10. U drugom tjednu života treba kastrirati mušku prasad koja nije namijenjena rasplodu.

Uputno je kastrirati prasad dok još siše jer tada rana brže i lakše zaraste.

Odbijanje prasadi iznimno je stresno i ostavlja često velike posljedice. Cilj je dobrog uzgajivača što je moguće više umanjiti stresne situacije i negativne posljedice. Stres je za prasad prije svega odvajanje od majke, zatim premještanje i prijevoz u novu okolinu, povećana grupa životinja unutar koje se uspostavlja nova socijalna hijerarhija, promjena uvjeta mikroklimе, promjena vrste hrane i drugo.

KAKO UMANJITI STRES, ISPRAVNO ZALUČITI I UZGOJITI PRASAD?

- Prasad treba odbijati sa 28 dana starosti (sa 6 i više kg) ili pak kasnije, ovisno o uvjetima smještaja i hranidbe.
- Krmaču treba premjestiti, a prasad još barem 2 dana ostaviti u oboru za prasenje, omogućiti im grijanje i tako smanjiti stres odbića.
- Prasad treba preseljavati u čiste i dezinficirane prostore, gdje je temperatura 20-28°C ovisno o starosti prasadi.
- Prasad koja je u dojnom razdoblju naučila jesti predstarter, lakše se prilagođava promjeni hrane i gubitku majčina mlijeka.
- Nakon odbijanja još 5-7 dana treba zadržati predstarter kao hranu.
- Uputno je koristiti tzv. antistres smjese koje sadrže povećane količine vitamina, probiotika i antibiotika.
- Treba li ograničiti obrok ili hraniti po volji u početku uzgoja ovisi o različitim čimbenicima uzgoja i smještaja, kao i o starosti odbijene prasadi i njihovoj prilagođenosti uzimanju krute hrane.

- Ako se u početku uzgoja hrane ograničeno, tada se mora hraniti nekoliko puta dnevno i hrana mora biti istovremeno dostupna svim prascima u grupi.
- Ako se prasci nakon odbića hrane po volji, uputno je u smjesu dodati 20 % ječma, poslije čega se prelazi na starter do postizanja tjelesnih masa od 15 kg.
- Od 15 kg tjelesne mase do završne mase od 25 kg hrane se groverom.
- Uzgoj prasadi traje 35-40 dana.

POTREBE PRASADI ZA HRANJIVIM TVARIMA

HRANJIVA TVAR	STARTER	GROVER
Prob. energije, MJ/kg	13,8	13,8
Metabol. energije, MJ/kg	12,7	12,7
Sirovih bjelančevina, %	20	18
Mineralne tvari %		
Kalcij	0,80	0,65
Fosfor	0,60	0,50
sol	0,50	0,50
Vitamini:		
A, i.j.	10.000	10.000
D, i.j.	1.000	1.000
E, i.j.	15	15
K, mg	3	2
tiamin, mg	3	2
riboflavin, mg	4	4
niacin, mg	30	30
piridoksin, mg	5	5
pantotenska kis., mg	25	25
biotin, mg	0,2	0,2
kolin, mg	1.200	1.000
B₁₂, mg	0,14	0,04

Autori: MIJO ŽUGAJ, dipl. inž. agr.
IVAN GUTZMIRTL, dipl. inž. agr.
IVANA JURISIĆ, dipl. inž. agr.

Odgovorni urednik: dr. sc. Ivan Katalinić
Grafička priprema: Zdravko Tušek, dipl. inž. agr.
Tisak: FiLeDaTa, Zagreb
Nakladnik:

Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu
Ulica grada Vukovara 78 • 10 000 Zagreb
telefon: (1) 61 06 190 • fax: (1) 61 09 140
e-mail: hzpss@hzpss.hr
http://www.hzpss.hr

Za detaljnije informacije obratite se savjetniku HZPSS